

Значението на суфикса — га е *ръка*. *Западно-фински* жока (кор. *jok* Туха-жоки, Сърна-жоки, Лива-жоки) = *ръка*, *естонски* — *jügi* (кор. *jügi*), *лопарски* жока (*joга*), *маньски*, *остяцки*, *вогулски* жүган, жага, *зирянски* жу (*jуг*, жүга, жога, жога).¹⁾ Отъ жога се е развило *ога* и по-нататък — *га*.²⁾ Това окончание отговаря напълно на суфикситъ — *ма*, *ва*, които срѣщаме въ имената на много *ръки* въ Вотския и Пермския край, нѣкои отъ които иматъ даже общъ корень, напр. Пож-ма въ вотск. край и Пож-ва въ Пермския, подобно Виль-ма и Виль-ва, Нерт-ма и Нерт-ва, Сизь-ма и Сюзь-ва, Кос-ма и Кос-ва, Си-ма и Си-ва, Шот-ма и Сос-ва и т. н. И. Н. Смирновъ заключава отъ тоя редъ имена, сходни по своитѣ опрѣдѣляющы части, че суфикситъ *ма* и *ва* трѣбва да сѣ тѣждествени по значение.³⁾ Тѣй като *ва* въ зирянско-пермьцкото нарѣчие значи вода, *ръка*, той прѣдполага, съвсѣмъ правилно, че и *ма* трѣбва да има сѣщото значение. — Въ названията на *ръкитѣ* въ *мордовския* край ние намираме другъ суфикс — *лей*, напр. Пичи-лей, Чувар-лей, Леп-лей, Уга-лей, Нару-лей, Пие-лей, който сѣщо така значи *ръка*, вода. За по-малки *ръкички* намираме употребени въ вотичкия край — *мур* и *гурт*, въ глазовския, сарапулския и малмизекския уѣздъ — *вай*. (И. Н. Смирновъ, Мордва, Историко-этногр. очеркъ, Казань 1895. р. 6. и сл.).

Името *Волга* има да се разложи така на суф. *га* (*ога*, жога = *ръка*) и опрѣдѣлителната дума *вол*. Че това съображение не е безосновно, се доказва най-добре отъ фактъ, че ние намираме въ новгородската губерния една *ръка* *Воль-ма* а въ вологодската — *Воль-ю* (ср. *Воль* въ одонецката губерния). За *Воль-ма* нѣма освѣтъ да се видятъ многобройнитѣ *ръчни* имена на — *ма*, отъ които приведохме нѣколко по-горѣ. *Волга* се поменува въ „Книга Большому Чертежу“ (XVII. в.).⁴⁾ окончанието ю (= жүг и пр.) е по-специално зирянско. То отговаря на — *га* ср. Косъ-ю въ Архангелската губерния (вж. по-горѣ Кос-ма и Кос-ва), Куломъ-ю, Ягъ-ю, Укъ-ю, Пирсъ-ю, Саръ-ю, Расъ-ю, Седъ-ю, Маткинъ-ю, Сой-ю въ Вологодската губерния.⁵⁾

Какво значи самата опрѣдѣлителна дума *Вол* или *Воль* намъ не ни е извѣстно. *Томашекъ* е по-рано наклоненъ да сближи Волга съ черемиското название на *ръката* *jul* = *wulj*, (Zschr. f. Österr. Gymn. 1872., р. 156.)⁶⁾ Въ единъ по-новъ свой трудъ обаче (Kritik der ält. Nachrichten über den skythischen Norden II, 1888, 32.) той е на мнѣние, че Волга си води името отъ малкото изворно езеро (Quellensee) Волго, което значало „свѣтло, бѣло езеро“ (lichter, weisser See). Споредъ

Petersb. 1874. т. VI. р. 605. и сл. М. П. Beske, Славяно-финскія культурныя отношенія по даннымъ языка въ Изв. Общ. Арх. и пр. при Им. Каз. Унив. т. VIII. вып. 1. Казань 1890. р. 8.

¹⁾ Beske op. cit. р. 8.

²⁾ *Eoropeus*, Russ. Revue, дит. бр. р. 605.

³⁾ *Вотляки*, Изв. Общ. Археологій, Исторіи и Этногр. при Им. Каз. унив. т. VIII. вып. 2. Пермь отъ сѣм. ib. т. IX. вып. 2. р. 78.

⁴⁾ Тукъ снада, може би, и р. Воль-са въ Минската губерния?

⁵⁾ Ср. и Смирновъ, Пермь, 81.

⁶⁾ Проф. А. Н. И. Андерсонъ въ Казань има любезността да ни съобщи, че черемиситѣ наистина наричатъ Волга — *jul* и *wulj*, но слоغتъ *во* не прѣминава у финитѣ въ *жу*.